

**Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Fen Edebiyat
Fakültesi Coğrafya Bölümü Öğrencilerinin Profili,
Beklenti ve Sorunlarının Değerlendirilmesi**

Ersin Kaya SANDAL

Doç.Dr., Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi,
Fen Edebiyat Fakültesi, Coğrafya Bölümü

Nadire KARADEMİR

Yrd. Doç.Dr., Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi,
Fen Edebiyat Fakültesi, Coğrafya Bölümü

Öz: Akdeniz Bölgesinin Adana Bölümünde yer alan Kahramanmaraş şehri özellikle 1992 yılından sonra yeni kurulan Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi (KSÜ) sayesinde sosyo-ekonomik gelişimini daha da hızlandırmıştır.

Bu araştırmada KSÜ Fen Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümünde okuyan öğrencilerin profili, beklenti ve sorunları incelenmiştir. Bu amaç doğrultusunda bölümden rastgele seçilmiş 387 öğrenciye 33 sorudan oluşan bir anket uygulanmıştır. Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara göre, Coğrafya Bölümü öğrencileri sosyo-kültürel ve ekonomik birçok faktörden etkilenmekte ve sorunlar yaşamaktadır. Araştırmada bu sorunların çözümü, öğrencilerin üniversite ve bölümden beklentileri ortaya konmakta, çözüm önerileri sunulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Coğrafya, Kahramanmaraş, Öğrenci profili, Sosyo-ekonomik durum.

**Geography Students Profile, Expectations and Assessment
of Problems in Sütçü Imam University Faculty of Arts and
Sciences.**

Abstract: Kahramanmaraş city, which is located in the Adana subregion of the Mediterranean region, especially after 1992, thanks to the newly established Kahramanmaraş Sutcu Imam University (KSU) the socio-economic development has accelerated. In this study, in the Department of Geography, Faculty of Arts and Sciences of KSU, students' profiles, expectations and problems are examined. For this purpose, 387 randomly selected students from geography department were administered a questionnaire consisting of 33 questions.

According to the findings obtained from this study, students in the Department of Geography are affected by many cultural and economic factors. And also the students live in many problems. In this study the solution of these problems, expectations of the

students from university and geography department are presented, and also solutions to the problems presented.

Key Words: Geography, Kahramanmaraş, student profile, Socio-economic status.

GİRİŞ

Genç bir nüfus potansiyeline sahip olan ülkemizin en temel problemi eğitim ve eğitim sistemidir. Bilgi toplumu eğitim anlayışına göre “eğitim” “Kişide kendi öğrenme profili hakkında farkındalık yaratmak suretiyle, bireyin daha üst zihinsel yeteneklerinin ortaya çıkartılıp geliştirilmesi ve değişen çevresel koşullara uyum sağlayabilmesi için gerekli olan bilgi, beceri ve davranışları sürekli olarak kazandırabilmek için uygun öğrenme ortamlarının oluşturulması sürecidir.” şeklinde tanımlanmıştır (Genç ve Eryaman, 2007:94). Aynı zamanda bu süreç içerisinde insanlar öğrendikleri ile de eğitimlerine yön vermektedirler. Bu süreç içerisindeki lisans eğitimi geleceğe atılan en önemli adımların belirleyicisi olması açısından son derece önem taşır. Bu eğitimin verildiği yerler ise üniversitelerdir. Bu alanlar farklılaşmanın, sosyalleşmenin yoğun olarak yaşandığı mekânlardır. Aynı zamanda üniversiteler ve buralarda verilen eğitimin nicelik ve niteliği günümüz ölçeğinde gelişmişliğin bir göstergesi kabul edilmektedir. Üniversiteler bir taraftan bilimsel, fiziksel ve sosyal altyapılarını geliştirirken diğer yandan nitelikli ve başarılı öğrencileri kendilerine çekmek amacındadırlar. Bu amaç doğrultusunda üniversitelerin adı geçen özelliklerinin düzeyinin belirlenmesi ve öğrencileri kendilerine çekebilmeleri açısından öğrenci profil çalışmaları büyük önem taşımaktadır.

Profil ve öğrenci profilini belirlemeye yönelik birçok tanım ve çalışma yapılmıştır (Oğuzkan, 1993; Gardner ve diğ., 1997; Özbay, 1997; Erkan, ve Diğ., 2002; Aladağ, 2003; Özdemir ve Diğ., 2003; Özsoy, 2004; Şenses, 2005; Topkaya ve Serbes, 2005). Profil, bir bireyi veya öğeyi içsel ve dışsal etkenlerin tümünü göz önüne alarak irdeleme (Özdemir, ve diğ., 2003), bir kişi ya da eşya için ayırt edici özelliklerin tümü (TDK, 2008), profil araştırmaları, araştırmanın evrenini oluşturan hedef kitlenin mevcut durumunu çeşitli değişkenler açısından betimleme olarak tanımlanmaktadır (Erkan, ve diğ., 2002). Öğrenci profili kavramı ise, dar anlamda, kurumsal ve imgesel olarak üretilmiş bir bütünlük olan, kavramsal bir soyutlamadan ibaret olan öğrencinin görünen varlığının resmi ya da resmedilmiş hali olarak tanımlanabilir. Bu durumda öğrenci profili çıkarma girişimi de, eğitimin belli bir tür ve düzeyinde öğrenim görmekte olan bireylerin herkesçe gözlemlenebilir ortak özelliklerinin olabildiğince nicelleştirilmesi, istatistiksel göstergelere sığdırmaya çalışılması gibi bir anlam kazanmaktadır (Özsoy, 2004).

Öğrenci profilini belirlemeye yönelik çalışmalar; öğrencilerin mevcut sosyal ve ekonomik yapılarını öğrenmek, bölümdeki veya fakülteadaki akademik ve sosyal yaşam özelliklerini ortaya koymak, Türkiye’de ve dünyada uygulanan ekonomik, sosyal politikalara ve geleceğe yönelik beklentilerin önceden belirlenmesini sağlamak açısından büyük önem taşımaktadır. Bu çalışmalar, öğrenci kitlesinin daha iyi tanınmasını sağlamaları, öğrenci, öğretim üyesi ve üniversite yönetimi arasındaki iletişimi daha da güçlendirilmesi ile geri dönüt alma aracı olmalarından dolayı eğitim kalitesinin artırılmasında önemli rol oynamaktadırlar. Ayrıca öğretim elemanlarının gelecekteki bilimsel çalışmalarına yön verecek işlenebilir veri sağladıklarını da söyleyebiliriz. Bu tür çalışmalar üniversitenin sağladığı sosyal olanakların etkinliğini ölçmede de önemli çözümler sağlayabilmektedir. Bununla birlikte benzer kararlılıkla seçilmiş bir mesleğin, ilerideki mensuplarının özelliklerini, genel durum ve geleceğe yönelik beklentilerinin ne ölçüde örtüştüğünü görebilmemizi sağlaması, bu tür çalışmaların belki de en önemli işlevi olarak sayılmalıdır (Şenses, 2005:185).

Üniversite öğrencinin akademik, mesleki ve kültürel gelişimleri sadece sınıfta gerçekleşmez. Bu nedenle öğrencinin aile, eğitim kurumu ve yaşanılan yere ait görüşlerinin belirlenmesi amacıyla yapılan profil araştırmaları ile hedef kitlenin daha iyi tanınması sağlanabilir. Bu tür çalışmalar ve çalışmaya konu olan öğrencilerin profili geçmişten günümüze bilim ve teknolojideki gelişmeler ve küreselleşme nedeniyle toplumun yapısında meydana gelen değişimlerden dolayı büyük önem taşımaktadır.

ARAŞTIRMANIN AMACI VE ÖNEMİ

Bu çalışma ile Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü I. ve II. Öğretim öğrencilerinin sosyo-ekonomik, kültürel, demografik yapılarını tanımlamak, mevcut profillerini belirlemek, mesleki kaygı ve beklentilerini ortaya koymak amacıyla yapılmıştır. Çalışmamızdaki temel çıkış noktası ise, bu çalışmanın her yıl geliştirilerek birinci sınıf öğrencilerine uygulanmasını sağlamak, yıllar itibariyle profil değişimlerini izlemek ve en azından bölüm ile ilgili kararlarda dayanak noktası oluşturmaktır.

Üniversite öğrenci profili toplumun gelişmişlik düzeyini belirlemek açısından son derece önemli bir yere sahiptir. Öğrencilerin profillerini araştırmak; öğrencilerin ihtiyaçlarını belirlemek, mevcut yapıyı tespit etmek, sorunları gidermek için çalışmalar yapmak vb. bir çok açıdan da önemlidir.

Üniversite öğrenci profiline yönelik çalışmalar, öğrencilerin sosyo-ekonomik kökenlerinin, üniversitedeki akademik ve sosyal yaşama ilişkin görüşlerinin ve

geleceğe yönelik beklentilerinin belirlenmesi açısından önemlidir. Bu tür çalışmaların akademisyenlerin gerek eğitim gerekse bilimsel çalışmaları için yol gösterici özellikler taşıdıkları söylenebilir. Ayrıca üniversitelerin kullandığı kaynaklardan yararlanan önemli bir kesimin değerlendirmelerini yansıttıkları için kaynakların etkin kullanımı konusunda da önemli ipuçları sağlamaları olasıdır (Şenses, 2005).

Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi hızla büyüyen bir üniversitedir. Aynı zamanda öğrenci sayısı da hızla artmaktadır. Bu bağlamda Fen edebiyat fakültesi coğrafya bölümü büyük önem arz etmektedir. Eğitim sisteminin temel ögesinin öğretmen olduğu ve fen edebiyat fakültesi coğrafya bölümünden mezun olduktan sonra bu öğrencilerin büyük bir kısmının öğretmenlik yapmayı düşündükleri için insan olgusunun diğer öğelere göre etkileme gücünün daha fazla olduğu da göz önünde bulundurulduğunda fen edebiyat fakültesi coğrafya bölümü öğrencilerinin profil değerlendirmelerinin önemi bir kat daha artmaktadır.

YÖNTEM

Araştırmanın Türü

Araştırmanın amacına uygun olarak bu çalışmada betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Eğitim bilimleri ile ilgili nicel araştırma yaklaşımı kapsamında yapılan araştırmaların çoğunda betimleyici tarama modelleri yaygın olarak kullanılmaktadır (Cohen, Manion ve Morrison 2007: 205; Çepni, 2005: 20). “Betimsel çalışmalar bir durumu var olduğu şekliyle ortaya koyan araştırma yaklaşımıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. Onları herhangi bir şekilde değiştirme, etkileme çabası gösterilmez. Önemli olan, onu uygun bir biçimde gözleyip belirleyebilmektir” (Karasar, 2005: 97).

Araştırma Grubu

Çalışma evrenini Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi fen edebiyat fakültesi öğrencileri; örneklemini ise Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Coğrafya bölümü I. ve II. Öğretime devam eden coğrafya öğrencileri oluşturmaktadırlar.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından hazırlanan anket kullanılmıştır. Yapılan profil araştırması Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Coğrafya Bölümündeki öğrencilerin demografik özelliklerini, sosyo- ekonomik yapılarını, kültürel tüketim davranış ve alışkanlıklarını

saptamayı amaçlamaktadır. Bu çerçevede amaca hizmet edecek soruların hazırlanması için gerekli uzman görüşleri alınmış, literatür taraması yapılmış, daha önce üniversite öğrencilerine yönelik gerçekleştirilen örnek çalışmalar incelenmiştir. Profil çalışmaları incelendikten sonra anket soruları hazırlanmıştır.

Verilerin Çözümlemesi

Araştırmada kullanılacak verileri elde etmek amacıyla, 2011-2012 eğitim öğretim yılı bahar döneminde veri toplama aracı, araştırma grubunu teşkil eden Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü I. ve II. öğretime devam eden ve çalışmaya gönüllü olarak katılmak isteyen toplam 387 öğrenciye uygulanmıştır. Toplanan veriler araştırmacılar tarafından bilgisayar ortamına aktarılmıştır. Uygulanan anket sonucunda elde edilen veriler, araştırma verilerini oluşturmuştur. Elde edilen veriler SPSS istatistik programı kullanılarak analiz edilmiştir. Anketteki sorulara öğrencilerin tümünün verdiği tepkilerin toplam frekans ve yüzdeleri belirlenmiştir ve bu bilgiler yorumlanmıştır.

BULGULAR

Bu bölümde, araştırmanın amacı doğrultusunda Coğrafya Bölümü öğrencilerinin profillerini, yaşadıkları sorunları, üniversite ve bölümden beklentilerini ortaya koyan sonuçlar yer almaktadır.

Tablo 1. Araştırma Grubunun Yaş, Cinsiyet ve Medeni Durum Dağılımı

Cinsiyet	Frekans (N)	Yüzde (%)
Bayan	146	37.7
Erkek	241	62.3
Toplam	387	100.0
Yaş	Frekans (N)	Yüzde (%)
17-21	232	59.9
22-26	149	38.5
27-31	5	1.3
32 ve üzeri	1	.3

Toplam	387	100.0
Medeni durum	Frekans (N)	Yüzde (%)
Evli	15	3.9
Bekar	372	96.1
Toplam	387	100.0

Araştırmaya katılan coğrafya öğrencilerinin %62,3'ü erkek, %37,7'si bayan öğrencilerden oluşmaktadır (Tablo 1). Öğrencilerin sadece %3,9'u evliken %96,1'i bekârdır. Yine ankete katılan öğrencilerin yaşları 17 ile 32 arasında değişmektedir. Yaşı 32'den büyük öğrenci sayısı ise çok azdır.

Tablo 2. Araştırma Grubunun Mezun Olduğu Okul ve Alan, Üniversiteye Hazırlık ve Yerleşme Süreci ile İlgili Dağılımlar

Mezun Olunan Lise Türü	Frekans (N)	Yüzde (%)
Anadolu öğretmen	1	.3
Anadolu Lisesi	29	7.5
Genel lise	330	85.3
Diğer	27	7.0
Toplam	387	100.0
Ortaöğretimden Mezun Olunan Alan	Frekans (N)	Yüzde (%)
Fen bilimleri	2	.5
Sosyal bilimler	349	90.2
Türkçe-matematik	26	6.7
Diğer	10	2.6

Toplam	387	100.0
Üniversiteye Yerleşme Süreci	Frekans (N)	Yüzde (%)
İlk giriş	71	18.3
İkinci	160	41.3
Üç ve üzeri	156	40.3
Toplam	387	100.0
Üniversiteye Hazırlık Sürecinde Ek Eğitim Alma Durumu	Frekans (N)	Yüzde (%)
Özel eğitim almadım	59	15.2
Özel ders aldım	19	4.9
Okul kurslarına gittim	24	6.2
Dershaneye gittim	285	73.6
Toplam	387	100.0

Araştırmaya katılan coğrafya öğrencilerinin mezun oldukları lise türlerine bakıldığında büyük çoğunluğunun (%85,3) genel lise mezunu olduğu görülmektedir (Tablo 2). Anadolu Lisesi mezunları toplamın %7,5'ini oluştururken, %7'sini ise diğer okul mezunları oluşturmaktadır. Öğrencilerin %90,2'si Sosyal bilimler alanından mezun olurken, %6,7'si Türkçe-matematik, %0,5'i Fen ve %2,6'sı ise diğer alanlardan mezundur. Buldukları bölümü ÖSYS'ye ilk girişinde kazananların oranı %18,3, ikinci girişinde kazananların oranı %41,3, üçüncü veya daha sonraki girişlerinde kazananların oranı %40,3 tür. Öğrencilerin üniversiteye hazırlık sürecinde dershaneye gitme oranı %73,6 iken, dershaneye gitmeyen veya herhangi bir özel ders ve kurstan yararlanmayanların oranı sadece %15,2'dir (Tablo 2). Görüldüğü gibi coğrafya bölümünü kazanan öğrencilerin yaklaşık 3/4'ü en az bir yıl dershaneye gitmiştir. Ailelerin 3/4'ünün (Tablo 7) aylık ortalama gelirinin 1000 Türk lirasının altında olduğu ve çoğu aileden birden fazla kişinin öğrenci olduğu düşünüldüğünde günümüz koşullarında bu ailelerin çocuklarını okutmak için nasıl bir fedakarlık gösterdikleri daha iyi anlaşılmaktadır.

Tablo 3. Araştırma Grubunun Kaldığı Yer, Burs-Kredi Alma, Çalışma, Bireysel Harcama ve Bu Konuda Ailesiyle Sorun Yaşama Durumu ile İlgili Verilerin Dağılımı

Okuduğunuz Şehirde İkamet Ettiğiniz Yer	Frekans (N)	Yüzde (%)	Bireysel Aylık Harcama Miktarı	Frekans(N)	Yüzde (%)
Devlet yurdu	106	27.4	150-249	191	49.4
Özel yurt	71	18.3	250-499	159	41.1
Pansiyon	29	7.5	500-749	31	8.0
Akraba yanı	17	4.4	750 ve üzeri	6	1.6
Diğer	164	42.4	Toplam	387	100.0
Toplam	387	100.0			
Burs veya Kredi Alma Durumu	Frekans(N)	Yüzde (%)	Para Harcama Konusu Aile ile Sorun Yaşama Durumu	Frekans (N)	Yüzde(%)
Evet	224	57.9	Evet	133	34.4
Hayır	163	42.1	Hayır	254	65.6
Toplam	387	100.0	Toplam	387	100.0
Yaz ve Ara Tatilde Çalışma Durumu	Frekans (N)	Yüzde (%)	Yarım Gün Çalışma Durumu	Frekans (N)	Yüzde (%)
Evet	199	51.4	Evet	38	9.8
Hayır	188	48.6	Hayır	349	90.2
Toplam	387	100.0	Toplam	387	100.0

Araştırmaya katılan öğrencilerin %27,4'ü devlet yurdunda ikamet ederken, %18,3'ü özel yurttta, %7,5'i pansiyonlarda, %4,4'ü akrabalarının yanında kalmaktadır (Tablo 3). Ancak öğrencilerin önemli bir kısmı (% 42,4) arkadaşlarıyla birlikte evde ikamet etmektedir. Cevaplayıcıların % 49,4'ünün aylık harcama miktarı 250 liranın altında iken, % 41,1'i 250-499 lira arasında bir harcama yapmaktadır. 500-749 lira arasında harcama yapanların oranı %8'de kalırken sadece %1,8'i 750 lira ve üzerinde harcama yapmaktadır (Tablo 3). Öğrencilerin yaklaşık %58'i burs ya da kredi kullanmaktadır.

Öğrencilerin yarısından fazlası (%51,4'ü) yaz ve ara tatillerinde çalışarak kendilerine ve ailelerine maddi destek sağlarken, öğrencilerin ancak %34,4'ü ailesiyle para harcama konusunda sorun yaşamaktadır. Öğrenciler arasında öğrenim süreci içerisinde yarıgün (part time) çalışma oranı ise oldukça düşüktür (%9,8) (Tablo 3).

Tablo 4. Araştırma Grubunun Bölümlerini Tercih Sırası, Bölümü Seçme Nedeni, Öğrenim Şekli, Sınıfı, Not Durumu, Bölümden Memnuniyeti ve Üniversiteden Beklentisi

Bölüm Tercih Sırası	Frekans (N)	Yüzde (%)	Bölümü Seçme Nedeni	Frekans(N)	Yüzde (%)
1	46	11.9	Aile isteği	24	6.2
2	29	7.5	İş garantisi	35	9.0
3	18	4.7	Özenti	94	24.3
4	21	5.4	Topluma faydalı	60	15.5
+5	273	70.5	ÖSYS puanı	126	32.6
Toplam	387	100.0	Coğrafyayı Sevme	48	12.4
Öğrenim Şekli	Frekans (N)	Yüzde (%)	Toplam	387	100.0
I.öğretim	186	48.1	Okuduğu Sınıf	Frekans(N)	Yüzde (%)
II. öğretim	201	51.9	1	119	30.7
Toplam	387	100.0	2	92	23.8
Akademik Not Ortalaması	Frekans(N)	Yüzde (%)	3	101	26.1
2.00 dan aşağı	53	13,7	4	75	19.4
2.00-2,5	160	41,3	Toplam	387	100.0
2.51-300	122	31,5	Üniversite Hayalinin Gerçekleşme Durumu	Frekans(N)	Yüzde (%)
3.01-3.50	44	11,4	Hiç	106	27.4
3.51-400	8	2,1	Orta	194	50.1

Toplam	387	100,0	İyi	74	19,1
Bölümden Memnuniyet Oranı	Frekans(N)	Yüzde (%)	Çok iyi	13	3,4
Evet	360	93,0	Toplam	387	100,0
Hayır	27	7,0	İş Bulma Kaygısı	Frekans(N)	Yüzde (%)
Toplam	387	100,0	Evet	295	76,2
Aynı Mesleği Seçme Durumu	Frekans(N)	Yüzde (%)	Hayır	92	23,8
Evet	247	63,8	Toplam	387	100,0
Kararsızım	79	20,4			
Hayır	61	15,8			
Toplam	387	100,0			

Araştırmaya katılan coğrafya öğrencilerinin %11,9'u üniversite sınavında coğrafya bölümünü ilk tercih olarak belirtirken, %7,5'i ise 2. tercih olarak belirtmiştir. Öğrencilerin büyük bir bölümü buldukları bölüme 5. veya daha sonraki tercihlerle yerleşmişlerdir (Tablo 4). Diğer bir ifade ile öğrencilerin büyük bir kısmı bölümlerine istemeyerek gelmiştir. Anketi cevaplayan öğrencilerin %32,6'sı üniversite sınavında aldığı puana göre rastgele bu bölüme yerleşirken, %24,3'ü çevresinden etkilenecek özentisi olarak bu bölümü seçmiştir. Aile isteği, iş garantisi ve coğrafyayı sevme tercih nedenleri arasında çok gerilerde yer almıştır. Anketi cevaplayan öğrencilerin %30,7'si 1. Sınıfta okurken bunu 3. ve 2. Sınıflar takip etmiştir. Anketi cevaplayan öğrencilerin % 48,1'ini I.öğretim ve %51,9'u ise II. Öğretim öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmaya katılanların ancak % 19,4'ü son sınıfta okumaktadır (Tablo 4). Bu durum öğrencilerin sınıflara göre olan genel dağılımına uygundur. Araştırmaya katılanların %55'inin not ortalaması 2.50 nin altındadır. Ankete katılan öğrencilerin %93'ü Coğrafya Bölümünde okumaktan memnun iken sadece %7 öğrenci bölümünden memnuniyetsizliğini ifade etmiştir. Bu durum öğrencilerin coğrafyaya bakış açılarının bölüme geldikten sonra nasıl olumlu yönde değiştiğini ortaya koymaktadır. Anketi cevaplayan öğrencilerin %27,4'ü hayal ettikleri bir üniversite ortamına sahip olamadıklarını ifade ederken, %50,1'i üniversite hayallerinin orta düzeyde,

%19,1'i iyi ve %3,4'ü ise çok iyi düzeyde gerçekleştiğini belirtmektedirler. Öğrencilerin "tekrar üniversitede okuma şansınız olsaydı aynı mesleği ve bölümü seçer miydiniz?" sorusuna verdikleri cevap %63,8 oranında evet olmuştur. Coğrafya bölümünü seçmezdin diyenlerin oranı %15,8, kararsız olanların oranı ise %20,4 tür. Ankete katılan öğrencilerin %76,2 si mezun olduktan sonra iş bulma kaygısı yaşarken, %23,8'i herhangi bir kaygı taşımamaktadır (Tablo 4).

Tablo 5. Araştırma Grubunun Ailelerinin İkametgâh Alanlarıyla İlgili Veriler

Ailenin İkamet Ettiği Bölge	Frekans(N)	Yüzde (%)	Ailenin Yaşadığı Alan	Frekans(N)	Yüzde (%)
Ege	21	5.4	Kır yerleşmesi	151	39.0
Marmara	21	5.4	Kent yerleşmesi	236	61.0
Karadeniz	20	5.2	Toplam	387	100.0
Akdeniz	134	34.6	Ailenin Yaşadığı Yerleşim Birimi	Frekans(N)	Yüzde (%)
İç Anadolu	48	12.4	Köy	122	31.5
Doğu Anadolu	37	9.6	İlçe	120	31.0
Güneydoğu Anadolu	106	27.4	İl Merkezi	145	37.5
Toplam	387	100.0	Toplam	387	100.0

Coğrafya bölümünde okuyan ve araştırmaya katılan öğrencilerin ailelerinin önemli bir kısmı (%34,6) Akdeniz Bölgesinde ikamet ederken, bunu Güneydoğu (%27,4) ve İç Anadolu (%12,4) bölgeleri takip etmektedir. Bölüme en az öğrenci Karadeniz, Marmara ve Ege bölgelerinden gelmektedir (Tablo 5). Öğrencilerin %61'i kent yerleşmelerinden gelirken, toplam öğrencinin %37,5'i il merkezlerinden gelmektedir(Tablo 5). Bu sonuçlara göre Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümünde okuyan öğrencilerin sadece Kahramanmaraş ve çevresindeki illerden değil büyük oranda bölge dışından geldiği anlaşılmaktadır.

Tablo 6. Araştırma Grubunun Kardeşleriyle İlgili Verilerin Dağılımı

Kardeş Sayısı	Frekans (N)	Yüzde (%)
Tek çocuk	11	2.8
İki kardeş	54	14.0
Üçkardeş	64	16.5
Dört kardeş	100	25.8
Beş ve üzeri	158	40.8
Toplam	387	100.0
Okuyan Kardeş Sayısı	Frekans (N)	Yüzde (%)
Hiç yok	10	2.6
1	90	23.3
2	94	24.3
3	81	20.9
4	91	23.5
5 ve üzeri	21	5.4
Toplam	387	100.0
Çalışan Kardeş Sayısı	Frekans (N)	Yüzde (%)
Hiç	20	5.2
1	200	51.7
2	97	25.1
3	62	16.0
4 ve üzeri	8	2.1
Toplam	387	100.0

Araştırma gurubunun %40,8'i beş ve üzerinde kardeşe sahip iken, %25,8'i dört ve %16,5'i ise üç kardeşe sahiptir. İki ve daha az kardeşe sahip olanların oranı ise ancak %16,8 civarındadır(Tablo 6). Ayrıca ankete katılan öğrencilerin büyük çoğunluğunun birden fazla okuyan kardeşi bulunmaktadır. Bunların yanında ailelerdeki çocuklardan birçoğu herhangi bir işte çalışmak zorunda kalmaktadır. Bunun nedeni çoğu ailenin ortalama gelirinin düşük olmasıdır (Tablo 6) .

Tablo 7. Araştırma Grubunun Aileleriyle İlgili Bazı Verilerin Dağılımı

Annenin Eğitim Durumu	Frekans (N)	Yüzde (%)	Babanın Eğitim Durumu	Frekans (N)	Yüzde (%)
Yok	148	38.2	Yok	38	9.8
İlkokul	181	46.8	İlkokul	226	58.4
Ortaokul	33	8.5	Ortaokul	51	13.2
Lise	20	5.2	Lise	57	14.7
Lisans ve üstü	5	1.3	Lisans ve üstü	15	3.9
Toplam	387	100.0	Toplam	387	100.0
Annenin Mesleği	Frekans (N)	Yüzde (%)	Babanın Mesleği	Frekans (N)	Yüzde (%)
Ev hanımı	369	95.3	İssiz	38	9.8
İşçi	12	3.1	Memur	40	10.3
Memur	4	1.0	İşçi	87	22.5
Serbest meslek	2	.5	Serbest meslek	99	25.6
Toplam	387	100.0	Çiftçi	106	27.4
Ailenin Ekonomik Durumu	Frekans (N)	Yüzde %	Diğer	Frekans (N)	Yüzde (%)
			Diğer	17	4.4

300-500	114	29.5	Toplam	387	100.0
501-1000	179	46.3	Ailenin İkamet Ettiği Konutun Mülkiyet Durumu	Frekans (N)	Yüzde (%)
1001-1500	64	16.5	Kendine ait	288	74.4
1501-2000	20	5.2	Kira	84	21.7
2001 ve üzeri	10	2.6	Lojman	9	2.3
Toplam	387	100.0	Diğer	6	1.6
Ailenin Sosyal Süvence Durumu	Frekans (N)	Yüzde (%)	Toplam	387	100.0
Var	253	65.4	Ailenizin Arabaya Sahip Olma Durumu	Frekans (N)	Yüzde (%)
Yok	134	34.6	Evet	138	35.7
Toplam	387	100.0	Hayır	249	64.3
			Toplam	387	100.0

Araştırma grubunun velilerinin büyük bir kısmının eğitim düzeyi 5 yıl ve altındadır. Üniversite mezunu veli oranı ise kadınlarda %1, erkeklerde ise ancak %4 civarındadır (Tablo 7). Öğrenci annelerinin %95'i ev hanımı iken, babaların ise yaklaşık %10'u işsiz durumdadır. Ailelerin önemli bir kısmının (%46.3) aylık geliri 501-1000 lira arasında değişirken, 500 liranın altında gelire sahip olanların oranı %29.5, 2000 liranın üzerinde gelire sahip olanların oranı ise ancak %2.6'dır. Diğer yandan ankete katılan öğrencilerin %65,4'ünün ailesi herhangi bir sosyal güvenceye sahip iken, ailelerin %74,4'ü kendisine ait bir eve, %35,7'si bir arabaya sahiptir (Tablo 7).

Tablo 8. Araştırma Grubunun Öğretmenliğe Bakışı ve Ailede Öğretmen Bulunması

Ailede Öğretmen Varlığı	Frekans(N)	Yüzde(%)	Öğretmenliğin Toplumsal Liderlik Olduğunu Düşünme	Frekans(N)	Yüzde(%)
Evet	95	24.5	Evet	275	71.1
Hayır	292	75.5	Hayır	112	28.9
Toplam	387	100.0	Toplam	387	100.0
Öğretmenlik Yapmayı Düşünme Durumu	Frekans(N)	Yüzde(%)	Öğretmenlik Mevzuatı Hakkında Bilgiye Sahip Olma	Frekans(N)	Yüzde(%)
Evet	360	93.0	Evet	224	57.9
Hayır	27	7.0	Hayır	163	42.1
Toplam	387	100.0	Toplam	387	100.0

Araştırma grubunun %24,5'nin ailesinde öğretmenlik yapan bir yakını bulunurken, herhangi bir öğretmen yakını olmayan öğrenci oranı ise %75,5 civarındadır (Tablo 8). Coğrafya bölümünde okuyan ve öğretmenlik yapmayı düşünen öğrencilerin oranı ise %93'lere ulaşmıştır. Öğretmenlik yapmayı düşünmeyen, başka sektörlerde çalışmayı düşünen öğrenci oranı ise ancak %7 civarındadır. Coğrafya bölümünde okuyan öğrencilerin %71,1'i öğretmenliği toplumsal bir liderlik olarak görmektedir. Bu durum öğretmenlik yapmayı düşünen öğrencilerin oranının yüksek olmasının da bir nedenidir. Ayrıca ankete katılanların %57.9'u öğretmenlik mevzuatı hakkında belirli ölçüde bir bilgiye sahip iken, %42.1'i herhangi bir bilgiye sahip değildir (Tablo 8). Bu durum Fen edebiyat fakültesinde okuduklarından dolayı formasyon dersleri henüz almamış olmaları ve bilgilendirilmemeleri nedeniyle olabilir.

Tablo 9. Araştırma Grubunun Serbest Zamanlarını Değerlendirme, Okuduğu Kitap, Mesleki Konferans ve Sosyo-kültürel Faaliyetlere Katılma Sıklığı

Serbest Zamanlarımızı Değerlendirme Durumu	Frekans (N)	Yüzde(%)	Sosyo-kültürel Faaliyetlere Katılma Sıklığı	Frekans (N)	Yüzde (%)
Kafede oyun oynamak	30	7.8	Hiç katılmıyorum	16	4.1
Alışveriş merkezine gitmek	50	12.9	Az katılıyorum	138	35.7
Kitap okumak	167	43.2	Orta katılıyorum	194	50.1
Müzik dinlemek	92	23.8	Çok katılıyorum	39	10.1
Diğer	48	12.4	Toplam	387	100.0
Toplam	387	100.0			
Son Yılda Okuduğu Mesleki Kitap Sayısı	Frekans (N)	Yüzde (%)	Son Yılda Okuduğu Meslek Dışı Kitap Sayısı	Frekans (N)	Yüzde (%)
Hic	85	22.0	Hic	38	9,8
1-3	158	40,8	1-3	108	27,9
4-5	61	15,8	4-5	78	20,2
+6	83	21,4	+6	163	42,1
Toplam	387	100,0	Toplam	387	100,0
Mesleki Konferanslara Katılma veya Takip Etme Sıklığı	Frekans (N)	Yüzde (%)	Herhangi Bir Yayına (dergi) Üyelik Durumu	Frekans (N)	Yüzde (%)
Hiç	194	50.1	Evet	81	20,9
1-3	169	43.7	Hayır	306	79,1
4-6	20	5.2	Toplam	387	100,0
+7	4	1.0			
Toplam	387	100.0			

Araştırmaya katılan öğrencilerin %43,2'si serbest zamanını kitap okuyarak değerlendirirken, bunu %23.8'le müzik dinleme ve %12.9'la alış-veriş yapma gibi aktiviteler takip etmektedir (Tablo 9). Öğrenciler arasında mesleki kitap okuma oranı %78 civarında iken meslek dışı kitap okuma oranı da %90'ın üzerindedir. Buna rağmen herhangi bir süreli yayına üye öğrenci oranı ancak %21 oranındadır. Öğrencilerin yarıdan çoğu (%50,1) herhangi biri mesleki konferansla ilgilenmezken, %4,1'i de herhangi bir sosyo-kültürel aktiviteye katılmamaktadır (Tablo 9).

Tablo 10. Araştırma Grubunun Bilgisayar, İnternet ve Coğrafya ile İlgili Teknolojileri Kullanma Verilerinin Dağılımı

Bilgisayar Kullanım Düzeyi	Frekans (N)	Yüzde (%)	İnterneti Kullanma Sıklığı	Frekans (N)	Yüzde (%)
Bilmiyorum	49	12.7	Hiç	13	3.4
Az biliyorum	158	40.8	Ayda bir	62	16.0
Orta biliyorum	146	37.7	Haftada bir-iki	210	54.3
İyi biliyorum	34	8.8	Her gün	102	26.4
Toplam	387	100.0	Toplam	387	100.0
Bilgisayara Sahip Olma Durumu	Frekans(N)	Yüzde (%)	İnterneti Kullanma Amacı	Frekans (N)	Yüzde (%)
Evet	143	37.0	Haberleşme	116	30.0
Hayır	244	63.0	Oyun-eğlence	50	12.9
Toplam	387	100.0	Haber-gazete	83	21.4
Coğrafya ile İlgili Teknolojiyi Kullanma Durumu	Frekans (N)	Yüzde (%)	Mesleki grup	18	4.7
Hiç	105	27,1	Eğitim ve öğretim	111	28.7
Az kullanıyorum	245	63,3	Diğer	9	2.3
Her zaman	37	9,6	Toplam	387	100.0
Toplam	387	100,0			

Araştırmaya katılan coğrafya öğrencilerin büyük çoğunluğu bilgisayar kullanırken, hiç bilgisayar bilmeyenlerin oranı ancak %12,7'dir. %37'si ise kendi bilgisayarına sahiptir (Tablo 10). İnterneti kullanma sıklığına bakıldığında ise her gün interneti kullananların oranı %26'nın üzerinde iken, haftada en az iki kere internete girenlerin oranı %54'ün üzerindedir. Hiç internet kullanmayanların oranı ise ancak %3,4 civarındadır. Araştırmaya katılan coğrafya öğrencilerinin interneti kullanma amaçlarına bakıldığında; %30 ile ilk sırayı haberleşme, ikinci sırayı %28,7 ile eğitim ve öğretim programları, üçüncü sırayı ise %21,4 ile haber ve gazete okumak almaktadır (Tablo 10). Araştırmaya katılan coğrafya öğrencilerin büyük çoğunluğu (%72,9) coğrafya ile ilgili teknolojiyi (CBS, dijital harita, projeksiyon makinesi, vd.) az veya çok kullanırken hiç kullanmayanların oranı %27,1 de kalmıştır (Tablo 10).

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bilimsel araştırmalarda sonuç ve tartışma bölümü ortaya konulan sonuçlarının neyle ilişkili olduğunun yorumlanmasıdır. Bu nedenle bu bölüm bulguların savunulabilirliği açısından önemli görülmektedir. Bu bölümde araştırmadan elde edilen sonuçlar ve bulguların birbirleriyle ilişkisi literatürdeki araştırmalarla benzerlik ve farklılıkları ortaya konmuştur.

KSÜ Fen Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü öğrencilerinin profili, beklenti ve sorunlarını ortaya koymak amacıyla yapılan bu araştırmada ankete katılan 387 öğrenciden 241'i (%62,3) erkek ve 146'sı (%37,7) ise bayandır. Araştırma grubundan elde edilen veriler sonucu ulaşılan bulgular cinsiyet değişkenine göre bakıldığında, erkek öğrencilerin sayısının bayan öğrenci sayısına göre daha çok olduğu görülmektedir (Tablo 1).

Coğrafya Öğrencileri veya öğretmenlerine yönelik yapılan çalışmalarda da benzer bulgular söz konusudur (Özey, 1998; Alım ve Bekdemir, 2006; Aladağ, 2003; Sezer ve diğ., 2010; Karademir, 2012). Başka bir ifadeyle üniversitelerin Coğrafya Bölümleri veya Coğrafya Öğretmenliği Anabilim Dallarını tercih edenler arasında erkeklerin oranı daha fazladır.

Araştırma grubunun büyük çoğunluğunun yaşı 22'den küçük, %3,9'u evli, %96,1'i bekârdır. Araştırma sonucu mezun olunan lise türü değişkenine göre bakıldığında, çoğunluğunun genel lise türünden (% 85,3) mezun oldukları, Anadolu öğretmen lisesi mezunlarının ise %7,5'lük küçük bir oranda olduğu görülmektedir (Tablo 2). Sezer ve ark., (2010) Aydın ve ark (2010); Karademir, (2012) ve Kızılçaoğlu, (2003), çalışmasında bu oran mevcut çalışmadaki oran ile çok yakın değerler göstermektedir. Diğer bir ifadeyle, Üniversitelerin Coğrafya Öğretmenliği yada Coğrafya Bölümlerini daha çok genel lise mezunu öğrencilerin tercih ettiği söylenebilir. Fen Lisesi ve Anadolu Liselerinin başarılı

öğrencileri üniversite sınavında yüksek puan almayı gerektiren bölümlere yerleşirken, genel liselerden mezun olan başarılı öğrencilerde ise orta düzeyde puanlar ile yerleşilebilen Fen Edebiyat Fakültelerini tercih edebilmektedir.

Araştırmamıza katılanların %90,2'si lisede sosyal bilimler alanından mezunudur. Liselerde coğrafya dersinin sosyal alan dersi olarak okutulduğu göz önüne alındığında bu farkın beklenen bir durum olduğu söylenebilir. Literatürde sonucumuzu desteklemektedir (Karademir, 2012; Özgen, N. ve Bindak, R. 2009).

Araştırmaya katılan coğrafya bölümü öğrencilerinin %11,9'u üniversite sınavında buldukları bölümü ilk tercih olarak belirtirken, %7,5'i ise 2. tercih olarak belirtmiştir. Öğrencilerin büyük bir bölümü buldukları bölüme 5. veya daha sonraki (%70,5) tercihlerle yerleşmişlerdir. Bu durum öğrencilerin bu bölüme isteyerek gelmediklerini göstermektedir. Nitekim bu alanda yapılan araştırmalarda sonucu desteklemektedir. Kocabaş(2000), çalışmasında öğretmenlik mesleğini 1-4. sırada tercih eden öğretmen adaylarının oranı % 27.62 ve 5.ile 8. sırada tercih edenlerin oranı da % 28.10, Karademir (2012)'in çalışmasında 5.tercih ve üzeri %65, Çitil ve ark (2006); Özsoy,(2007). Çevik, O. ve Yiğit, S. (2009) ise 6. ve üzeri tercih olarak bulunmuştur. Daha önce eğitim fakültelerinin coğrafya bölümlerinde yapılan çalışmalarda ise (Alım ve Doğanay, 2002: 69; Sezer ve ark., 2010; Saracaloğlu ve ark., 2009; Karademir, 2012; Alım ve Bekdemir, 2006) öğrencilerin gittikçe daha öncelikli tercihleriyle coğrafya öğretmenliğine gelmekte olduğu ve bu durumda değişen coğrafya öğrenci profili açısından oldukça sevindirici olduğu ifade edilmiştir. Fakat araştırmaya katılan fen-edebiyat fakültesi coğrafya öğrencilerinin büyük bir kısmının bölümlerine istemeyerek gelmesi üzücüdür.

Araştırmaya katılan öğrencilerin büyük bir bölümü buldukları bölümü ikinci veya daha sonraki girişlerinde kazanmışlardır ve ancak yaklaşık %12'sinin birinci tercihi Coğrafya Bölümüdür. Öğrencilerin %93'ü buldukları bölümden memnun olduğunu ifade ederken, %63,8'i tekrar bir tercih hakkı olsa aynı bölümü tercih edeceğini ifade etmektedir. Bu durumda coğrafya bölümü öğrencilerinin coğrafyaya bakış açılarının bölüme geldikten sonra olumlu yönde değiştiğini göstermektedir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin %93'ü Coğrafya Bölümünde okumaktan memnun iken sadece %7 öğrenci bölümünden memnuniyetsizliğini ifade etmiş olması öğrencilerin coğrafyaya bakış açılarının bölüme geldikten sonra nasıl olumlu yönde değiştiğini ortaya koymaktadır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin büyük bir kısmının bireysel aylık harcaması 500 liranın altında iken burs ve kredi alanların oranı yaklaşık %58'dir.

Öğrencilerin yarısından çoğu yurt ve pansiyonlarda kalırken, yarısı tatillerde, %10 kadarı da tam gün bir işte çalışmaktadır.

Coğrafya öğrencilerinin ebeveynlerinin $\frac{3}{4}$ 'ünün eğitim seviyeleri 5 yılın, aylık ortalama gelirleri ise bin liranın altındadır. Aile çerçevesinde öğretmenlik mesleğine yönelen gençlerin anne-babaları düşük eğitim düzeyi ve “orta” gelir seviyesine sahip ailelerden gelmektedir (Karagözoğlu, 1992; Erjem, 2000; Akbayır, 2003; Akar, 1998).

Dursun,(2008). Çevik ve ark (2009).Çitil ve ark (2006); Kızılcıoğlu (2003)'nun çalışmasında da benzer verilere ulaşılmıştır. Coultas ve Lewin (2002) öğretmenlik mesleğini tercih eden öğrencilerin farklı ülkelerdeki aile özellikleri ile ilgili elde ettikleri bulgular, daha çok orta ve alt gelir grubundan gelen ailelerin çocukları olduğu yönündedir. Fen edebiyat fakültesi coğrafya bölümüne yerleşen öğrencilerin daha çok öğretmen olma amacı taşıdıklarından bu mesleği iş imkânının hazır olması ve kazancın sürekli olması nedeniyle hem kendileri hem de aileleri için bir güvence kaynağı olarak gördüklerini söyleyebiliriz.

Fen- edebiyat coğrafya bölümü öğrencilerinin büyük kısmının amacı fakülteyi bitirdikten sonra tezsiz yüksek lisans programını da tamamlayarak öğretmen olmaktır. Fen-Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü mezunlarının katıldığı, Lisans mezuniyet ve ALES (Akademik ve Lisans Üstü Eğitimi Giriş Sınavı) puanlarına göre Üniversitelerin Eğitim Bilimleri ya da Sosyal Bilimler Enstitülerinde açılan, bir yıl süreli Orta Öğretim Sosyal Alanlar Eğitimi Coğrafya Öğretmenliği Tezsiz Yüksek Lisans programı ile öğretmen olabilmektedirler. Araştırmada da %93,0 gibi büyük bir çoğunluk öğretmenlik mesleğini yapacaklarını beyan etmişlerdir. %7.0 gibi düşük bir oran ise öğretmenlik yapmayıp akademik çalışma yapacaklarını ya da kendilerine ait özel bir işte çalışmayı düşünmektedirler. Ayrıca araştırmaya katılan coğrafya öğrencilerinin önemli bir kısmı (%71,1) öğretmenliği toplumsal bir liderlik pozisyonunda görmektedir.

Bireyin belirli bir kültürel tüketim gerçekleştirebilmesi için gerekli zamana ve yeterli ekonomik güce sahip olması gerekir. Ayrıca kültürel faaliyetler belli bir bilgi etrafında şekillenmiş zevki de zorunlu kılmaktadır. Televizyon, internet, sinema, kafe, eğlence merkezi gibi popüler kültürel faaliyetler maddi yeterliğin yanı sıra kültürel donanım ve ilgi gerektirmektedir. Araştırmaya katılan coğrafya öğrencilerinin büyük bir bölümü sosyo-kültürel faaliyete katılmaktadır.

Öğrencilerin yaklaşık üçte ikisinin aileleri Akdeniz Bölgesi dışındaki illerde 3/5'i şehirlerde ikamet etmektedir. Araştırmaya katılan öğrencilerin

büyük çoğunluğu (%83,2) üç veya daha fazla kardeşe sahip iken yaklaşık %95'inin en az bir kardeşi herhangi bir işte çalışmaktadır.

İşsizlik stresli bir yaşam olayıdır ve bireylerin günlük yaşamında bazı problemlere yol açabilmektedir. Son yıllarda işsizlik pek çok ülkede ekonomik, politik ve sosyal bir sorun olmaktadır (Kulik, 2000). Ülkemizde de yaşanan ekonomik krizler ve göç gibi etkenler sonucunda işsizlik önemli bir biçimde artış göstermiştir. Yüksek işsizlik oranı mesleklerde hızlı değişmelerle birlikte pek çok mesleğin iş alanlarında daralmalara neden olmuş, üniversite mezunlarının istihdam sorunları ortaya çıkmış, üniversite mezunları arasında işsizlik önemli boyutlara ulaşmıştır. Araştırmaya katılan coğrafya öğrencilerinin %76,2 si mezun olduktan sonra iş bulma kaygısı yaşarken, %23,8'i herhangi bir kaygı taşımamaktadır. Ünalı ve Alaz (2008), Gökçe (2009), Gündoğdu ve ark., (2008)' ise öğrencilerin iş kaygısı nedeniyle motivasyonlarının düşük olduğu ve derse ilişkin olumlu tutuma sahip olamadıklarına dikkat çekmektedir. Aycan vd. (2005) ise öğrencilerin atanma endişesi taşıdıklarını belirtmişlerdir. Tüm bu sorunların coğrafya öğrencilerinin coğrafyayı öğrenmelerini olumsuz etkileyebileceği ifade edilebilir. Türkiye, genç nüfusa sahip bir ülke olmakla birlikte insan kaynaklarının geleceğe yönelik planlamasında sorunlar yaşandığı, bu nedenle hemen hemen tüm meslek gruplarında gençlerin iş kaygısı içinde oldukları, bu sorunun uzun vadede doğru ülke politikaları uygulanarak çözüme ulaşılması gerektiği belirtilebilir.

Araştırmaya katılan öğrenciler arasında mesleki kitap okuma oranı 1-3 kitapla % 40,8 civarında iken meslek dışı kitap okuma oranı da 6+ ile %42.'in üzerindedir. Bu durum diğer çalışmalarda da (Türker,2008; Karademir, 2012; Aladağ 2003; Elmas 2006, Güler 2006) ortaya konulmuştur. Coğrafya bilimindeki yeni gelişmelerden ve yeni bilgilerden yoksun kalan öğrencilerde verim düşmesi ve çağın gerisinde kalmalarının kaçınılmaz olduğunu belirtilebilir. Yeni gelişmelerden ve yeni bilgilerden haberdar olunmasının ise alan bilgilerine olumlu katkılar sağlayacağı ifade edilebilir. Bu durumla ilgili olarak öğrencilerin eğitimleriyle ilgili yayınlara ulaşmaları kolaylaştırılarak yayınların takip edilmesi teşvik edilebilir.

Coğrafi bilgi sistemleri (CBS) birçok sahada olduğu gibi eğitim öğretim ortamında aktif öğrenmeye yardımcı bir işleve sahiptir. CBS yardımı ile coğrafyacılar önceleri daha fazla emek ve zaman ayırarak yapmak zorunda kaldıkları pek çok çalışmayı daha kısa sürede ve daha profesyonelce yapabilmektedirler (Demirci ve Karaburun, 2010).Araştırmaya katılan coğrafya öğrencilerinin (%63.3ü) coğrafya ile ilgili teknolojiyi (CBS, Dijital harita, Projeksiyon makinesi, vd.) az veya çok kullanırken hiç kullanmayanların oranı %27,1 dir. Bu durumda CBS konusunda iyi bir yeterliğe sahip olmadıkları ifade

edilebilir. İnternetin meslek amaçlı çok az kullanıldığı görülmektedir. Teknoloji gelişimin en önemli ürünlerinden biri, her alanda hızla gelişimini sürdüren, araştırma ve geliştirme çalışmalarında vazgeçilmez unsurlardan biridir. Coğrafya öğrencilerin interneti daha faydalı şekilde kullanmaları için bu konuda özendirilmeleri ve eğitilmeleri gerekmektedir. Bu konuya derslerde değinilebileceği gibi eğitici seminerlerle de söz konusu eksikliğin giderilmesi sağlanabilir.

Araştırmaya katılanların ailelerinin %68,5 i il ve ilçe merkezinde %31,5 i ise köylerde yaşamaktadır. Bu dağılım Türkiye nüfusunun yerleşim birimlerine göre dağılımı ile benzerlik göstermektedir. 2012 verilerine göre Türkiye nüfusunun %77,3'i il ve ilçe merkezlerinde, %22,7'i ise Kasaba ve Köylerde ikamet etmektedir (Tüik, 2013). Literatürde araştırmayı destekleyen çalışmalar da bulunmaktadır (Çalışkan,2008; Sezer,2010; Aladağ, 2003; Kızılcıaoğlu, 2003).

Araştırmaya katılan öğrencilerin %45'i 2.00-3.00 arası not ortalamasına sahiptirler. Lisans not ortalaması yüksek olan öğrencilerin akademik güdülenme düzeyleri de yüksek olacaktır (Saracaloğlu ve ark 2009). Buna göre lisans döneminde kendini geliştirme ve mesleki bilgi donanımına sahip olmak için bilinçli olarak derslerine daha çok çalışan coğrafya öğrencileri bu anlamda kendilerini daha iyi hazırlayacaktır. Çünkü akademik not ortalamalarının yüksek olması aynı zamanda öğrencilerin mesleklerine karşı olan ilgi, öğrenme isteklerinin ve güdülenmelerinin de yüksek olduğunun bir göstergesi olduğu söylenebilir. Ayrıca not ortalamaları yüksek olanların coğrafya alan bilgisine dayalı konulara daha hakim olduğunu söylemekte mümkündür.

Araştırmaya katılanların üniversite sınav puanı %32,6 ile en önemli bölüm seçme nedeni olarak bulunmuştur. Üniversite sınav puanı önemli bir bölüm seçme nedeni olarak bulunan çalışmalarda da ilgili programa yerleşmede ÖSS puanlarının bu programa yerleşmelerine yeterli olmasını tercih nedeni olarak göstermesi üzerinde durulması gereken bir konu olarak belirtilmiştir. Böyle bir durum özellikle öğrenciliğin ilk yıllarında mecburiyetten geldikleri bir bölümü okuyor oldukları için öğrencilerin derslere olan ilgilerini azaltabileceği, ilerleyen süreçte üniversitede coğrafya okumayı kendilerine kabul ettiremezler ise bu durum onlar için hem derslerde hem de mesleki hayatta başarısızlığa sebep olabileceği şeklinde ifade edilmiştir (Sezer ve diğ 2010; Karademir, 2012; Hacıömeroğlu ve Taşkın, 2010).

Özey (1998;222)' in 1997-98 öğretim yılını da yapmış olduğu araştırmada da Üniversitelerin Coğrafya Bölümü ve Coğrafya Eğitimi Anabilim Dallarında öğrenim gören öğrencilerin %72'si isteyerek, %28'i ise tercih hatası neticesinde, ilgili birimlere yerleştikleri ifade edilmektedir. Elde edilen bulgu

Ortaöğretimden Üniversiteye geçiş sistemin getirdiği bir sonuçtur. Bu bağlamda sistemin öğrencilerin istemedikleri bir bölümde okumalarını zorunlu kıldığı ifade edilebilir.

Bu bağlamda orta öğretimde öğrenim gören aileleri tarafından yeterli yönlendirme sağlanamayan öğrenciler için coğrafya mesleğini tanıtıcı rehberlik faaliyetleri arttırılabilir. Coğrafya bölümüne giren öğrencilerin önemli bir çoğunluğunun açıkta kalmamak ve diğer sebeplerle coğrafya bölümlerini tercih etmiş olmaları göz önüne alınarak coğrafya daha cazip hale getirilebilir.

Tüm öğrenciler gibi coğrafya bölümü öğrencileri de üniversiteye gitmeden önce, fiziki olarak güzel bir çevre ile ulaşım, barınma, yemek ve sağlık problemleri için rahat bir ortam bekler. KSÜ coğrafya bölümü öğrencileri için bunların eksikliğini giderecek ya da bunları daha da güzelleştirecek sosyal, kültürel etkinlikler yapılarak öğrencinin moral ve kültürel yönü geliştirilebilir.

KSÜ örnekleminde tüm Fen edebiyat fakültesi coğrafya bölümüne asıl amaç olarak öğretmen olmak için gelen öğrencilere öğretmenlik mesleği daha detaylı tanıtılarak öğrencilerin bu mesleği bilinçli olarak tercih etmeleri sağlanabilir.

Coğrafya bölümü eğitim-öğretim planları farklı istihdam alanlarına hitap edecek şekilde yeniden düzenlenebilir.

Fen edebiyat fakültesi Coğrafya bölümlerini yeterli ve yetenekli öğrencilerin tercih etmeleri özendirilip, bölüme gelen öğrencilerin güdülenmesine katkıda bulunularak öğrencinin önüne yeni fırsatlar çıkarılabilir.

KAYNAKLAR

- Akar, İ., (1998), “Cumhuriyetin 75. Yılına Girerken Türkiye’de Öğretmen Yetiştirme ve İstihdama Genel Bakış”, **Yeni Türkiye**, sayı.23-27. 2127-2132.
- Akbayır, K., (2003), “Öğretmenlik Mesleğine Yönelmede Ailenin ve Branş Seçiminde Cinsiyetin Rolü”, **Milli Eğitim Dergisi**, http://www.fedu.metu.edu.tr/ufbmek-5/b_kitabi/PDF/Öğretmen_Yetiştirme/Bildiri/t271d.pdf.
- Aladağ, C., (2003), *Ortaöğretimde Coğrafya Öğretmeni Profili, ve Öğretmen Görüşleri Işığında Müfredat Değerlendirmesi (Konya İli Örneği)*, Yayınlanmamış Doktora Tezi.
- Alım, M. ve Bekdemir, Ü. (2006), “Coğrafya Öğretmeni Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları”, **Millî Eğitim Dergisi**, Sayı,172 /1.

- Alım, M. ve Doğanay, S. (2002), “Coğrafya Eğitimi Anabilim Dalı I. Sınıf Öğrencilerinin Profilleri ile Akademik Başarılarının Karsılaştırılması”, **Doğu Coğrafya Dergisi**, Cilt: 7, Sayı:8, s.61-74.
- Aycan, S., Aycan, N., & Türkoğuz, S. (2005), “Fen edebiyat fakültesi öğretmenlerinin tezsiz yüksek lisans programlarından beklentileri ve kaygıları”. **Buca Eğitim Fakültesi Dergisi**, 17, 17-24.
- Aydın, B., Bıçak, B. ve Kaya, S. (2010), "Sınıf Öğretmeni Adaylarının Öğretmen Yeterliklerini Kazanma Düzeylerine İlişkin Algıları". 9. Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu (20-22 Mayıs 2010), s. 600-606. Elazığ,
- Cohen, L., Manion. L. and Morrison, K., (2007), Research Methods in Education. Sixth Edition. Routledge. London. Taylor & Francis Group.
- Coultas, C.J, and Lewin, M. K., (2002), “Who becomes a teacher? The Characteristics of student teachers in four countries”, **International Journal of Educational Development**. 22, (3-4), 243-260.
- Çalışkan, O.(2008), *Flüvyal Jeomorfoloji Konularında Gezi Gözlem Metodu ve Değerlendirilmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Ankara üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Coğrafya (Fiziki Coğrafya) Anabilim Dalı, Ankara
- Çepni, S. (2005), **Araştırma ve Proje Çalışmalarına Giriş. Üç yol kültür merkezi**. Trabzon.
- Çevik,O. ve Yiğit,S. (2009), “Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Profillerinin Belirlenmesi – Amasya Üniversitesi Örneği”, **C.Ü. Sosyal Bilimler Dergisi**, Mayıs Cilt: 33 No:1 , 89-106
- Çitil,M. İspir,E.Söğüt,Ö.Büyükkasap, E(2006), “Fen-Edebiyat Fakültesi Öğrencilerinin Profilleri ve Başarılarını Etkilediğine İnanırları Faktörler”, **K.S.Ü.Örneği Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi**, Cilt-Sayı:8-2
- Demirci, A. ve Karaburun, A. (2010), “Yüksek Öğretim Coğrafya Programları İçin Coğrafi Bilgi Sistemlerinin Önemi”, **Marmara Coğrafya Dergisi** Sayı: 21,S.27-45. İstanbul.
- Dursun, C. (2008), *Sınıf Öğretmenliği Aday Öğretmenlerinin Profili(Ankara Örneği)*, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü İlköğretim Anabilim Dalı Sınıf Öğretmenliği Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Ankara
- Elmas, B. (2006), *Ortaöğretim Coğrafya Eğitiminin Temel Sorunları (Kartal İlçesi Örneği)* Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü

- Erjem, Y., (2000), “*Öğretmenlik Mesleğine Yönelmede Ailenin İşlevi*”, **Ç.Ü. Eğitim Fakültesi Dergisi**, 2 (19), 70-79.
- Erkan, S. Tuğrul, B., Üstün, E., Akman, B., Sendoğlu, M., Kargı, E vd., (2002), “*Okulöncesi Öğretmenliği Öğrencilerine Ait Türkiye Profil Araştırması*”, **Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**, 23.
- Gardner, E.W., Demirtaş, A., ve Doğanay, A., (1997), Sosyal Bilimler Öğretimi, YÖK-Dünya Bankası, M.E.G.P. Hizmet Öncesi Öğretmen Eğitimi, Ankara
- Genç, S. Z. ve Eryaman, M.Y. (2007), “*Değişen Değerler ve Yeni Eğitim Paradigması*”, **Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, Sayı:9, 89-102.
- Gökçe, N. (2009), “*Türkiye ‘de Öğretmen Yetiştirmede Coğrafya Eğitiminin Sorunları ve Öneriler*”, **Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri**, 9 (2) 721–768 .
- Güler, H. M. (2006), *Pendik İlçesinde Coğrafya Eğitimi ve Sorunları*, (Yüksek Lisans Tezi) Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ortaöğretim ve Sosyal Alanlar Eğitimi Ana Bilim Dalı, Coğrafya Öğretmenliği Bilim Dalı, Konya
- Gündoğdu, K., Çimen, N. ve Turan, S., (2008), *Öğretmen Adaylarının Kamu Personeli Seçme Sınavına (KPSS) İlişkin Görüşleri*, **Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)** Cilt 9, Sayı 2, (35-43) 35
- Hacıömeroğlu, G. Taşkın, Ç.Ş., (2010), “*Fen Bilgisi Öğretmenliği ve Ortaöğretim Fen ve Matematik Alanları (OFMA) Eğitimi Bölümü Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumları*”, **Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**, Cilt 11, Sayı 1, Nisan 2010, Sayfa 77–90
- Karagözoğlu, A.G. (1992), “*Öğretmen Yetiştirme Sitemimizde Genel Durum*”, **Fırat Havzası’nda Yükseköğretim, Elazığ: Fırat Üniversitesi, Fırat Havzası Araştırma Merkezi Yayınları**, No:12.
- Karademir, N., (2012), *Coğrafya Öğretmen Adaylarının Mesleki Yeterliklerine Yönelik Hazır Bulunmuşluk Düzeyleri*, Yayınlanmamış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara.
- Karasar, N., (2005), **Bilimsel Araştırma Yöntemi**, Nobel Yayım Dağıtım, Ankara.
- Kızılçaoğlu, A. (2003), “*Necatibey Eğitim Fakültesi Sosyal Bilimler Öğretmeni Adaylarının Profili*”, **Bahkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, C. 6, S. 10, s. 87-104

- Kocabaş, A. (2000), “*Buca Eğitim Fakültesi Örneğinde Sınıf Öğretmeni Adaylarının Profili*”, II.Ulusal Öğretmen Yetiştirme Sempozyumu, Çanakkale, 18 Mart Üniversitesi, Eğitim Fakültesi.
- Kulik, L., (2000), “*Jobless Men and Women: A Comparative Analysis of Job Search Intensity, Attitudes toward Unemployment, and Related Responses*”. Journal of Occupational & Organizational Psychology, 73 (4), 487-501.
- Oğuzkan, F. A. ,(1993), **Eğitim Terimleri Sözlüğü**, Emel Matbaacılık, Ankara.
- Özbay,G., (1997), “*Üniversite öğrencilerinin sorunlarına yönelik 1982-92’de yayınlanan araştırmalara ilişkin değerlendirme ve yorumlama*”, **Türk Psikoloji Dergisi**, 12(39),18–27.
- Özgen, N. ve Bindak, R. (2009), “*Lise Öğrencilerinin Coğrafya Dersine Yönelik Tutumlarının Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi: Siirt Örneği*”, **G.Ü, Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi**, Cilt 29, Sayı 2 421-440.
- Özdemir, Ç., Yüksel, G., Cemaloğlu, N., Akbaş, O., Arı, A., Doğan, O vd., (2003), **Gazi Üniversitesi Öğretim Elemanları Profili**, Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesi Basımevi, Ankara.
- Özey, R. (1998), Türkiye Üniversitelerinde Coğrafya Eğitimi ve Öğretimi. İstanbul: Öz Eğitim Yayınları.
- Özsoy, S., (2004), “Üniversite Öğrenci Profili: Kavramsal Bir Çözümleme ve Türkiye’ye İlişkin Bazı Ampirik Bulgular”,**Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri**. Vol:4,İssu (2) S:301-334
- Özsoy,S,, (2007), “*Erciyes üniversitesi fen edebiyat fakültesi fizik bölümü örneği Üzerinde fizik lisans öğretiminin sorunları ve çözüm önerileri*”, **Erciyes Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi**, 23 (1-2) 106 - 111 - <http://fbe.erciyes.edu.tr>
- Saracaloğlu, A.S., Kumral, O., ve Kanmaz, A., (2009), “*Ortaöğretim Sosyal Alanlar Öğretmenliği Tezsiz Yüksek lisans Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik yeterlikleri, Kaygıları Ve Akademik Güdülenme Düzeyleri*”, **Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi**. Cilt:VI, Sayı:II, 38-54.
- Sezer, A., Pınar, A. ve Yıldırım, T. (2010), “*Coğrafya Öğretmeni Adaylarının Bazı Profil Özellikleri ve Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi*”, **Marmara Coğrafya Dergisi**, sayı: 22, s. 43 – 69.
- Şenses, F.,(2005), “ODTÜ İktisat Bölümü öğrenci profili-yeniden”, ODTÜ Gelişme Dergisi, Sayı 32, s. 185-198.

- Topkaya, İ.Serbes, Ş.,(2005), “*Meslek ve eğitim düzeyleri bakımından farklılık gösteren velilerin çocukları için tercih ettikleri spor branşları*”, **Eğitimde Kuram ve Uygulama**,1(1–2,36–42).
- TDK. (2008),Türk Dil Kurumu Sözlüğü, (www.tdk.gov.tr. Adresinden 20.02.2008 tarihinde elde edilmiştir.)
- TÜİK, (2013), Türkiye İstatistik Kurumu.Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi Sonuçları, <http://www.tuik.gov.tr> (09.03.2013)
- Türker, A.(2008),*Coğrafya Öğretmen Adaylarının ve Coğrafya Öğretmenlerinin Toprak ve Bitki Örtüsü Konularındaki Yeterlilikleri ve Bunları Etkileyen Faktörler*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Ünalı, Ü., ve Alaz, A. (2008), “*Coğrafya Öğretmenliğinde Okuyan Öğretmen Adaylarının Mesleki Kaygı Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi*”, **Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi**, Sayı 26, Sayfa 1 -13.